

İKV Bilgi Notu

TEK PAZAR'DA TARİFE DIŞI VE VERGİ DIŞI ENGELLERİN ÜSTESİNDEN GELİNMESİ BAŞLIKLIL AP RAPORU

Ahmet Emre Usta, İKV Uzman Yardımcısı

AP İç Pazar ve Tüketicinin Korunması Komitesi üyesi Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Partisi'nden Kosma Złotowski tarafından hazırlanan "Tek Pazarda Tarife Dışı ve Vergi Dışı Engellerin Üstesinden Gelme" adlı rapor, AP'de 17 Şubat 2022 tarihinde 297'ye karşı 530 oyla kabul edildi.

Raporda, Tek Pazar alanında gerçekleştirilen birçok başarıya ve serbest ticaretin ve hizmet sunma özgürlüğünün Avrupa ekonomisi üzerinde olumlu etkisine dair ortak görüşlere rağmen, Avrupa'da özellikle de sınır ötesinde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin potansiyelini engelleyen birçok tarife dışı engel bulunduğu belirtildi.

Raporda Tek Pazar'ın genel durumuna, COVID-19 salgınından kaynaklanan engellere, uygulama ve uyumluluğun denetiminin artırılması için neler yapılabileceğine ve AB'nin elindeki mekanizmaları nasıl daha iyi kullanabileceğine yer veriliyor. Ayrıca Tek Pazar'ın işleyişindeki sorunlara dijitalleşme ve yapay zekâ gibi teknolojik gelişmeler kullanılarak çözüm bulunması çağrısında bulunuluyor.

Tek Pazar'ın Durumu ve Politika Hedefleri

- Tek Pazar alanında Üye Devletler aleyhine açılan ihlal davalarının sayısının 2017 ve 2019 yılları arasında çok arttığı, 2019'da bu sayının 800'e, yani 2014'ten bu yana en yüksek düzeye ulaştığı belirtildi.
- Avrupa mevzuatının uygulanmasının iyileştirmesini amaçlayan Mart 2020 tarihli Tek Pazar Yönetişim Paketi (*the Single Market Governance Package*) olumlu karşılanmakla beraber, Tek Pazar'ın düzgün işleyişini engelleyen yasa ve uygulama eksikliklerinin devam ettiğine ve özellikle hizmetler için Tek Pazar'ın iyileştirilmesine yönelik girişimlerin yeterli olmadığına dikkat çekildi.
- Komisyon, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımına gereksiz ve haksız engeller yaratan ve özellikle haksız tarife dışı engeller olmak üzere tüketiciler, işçiler, işletmeler ve özellikle KOBİ'ler için Tek Pazar'ın tam potansiyelinin gerçekleştirilmesini etkileyen, sorunlara karşı çözüm bulmaya davet edildi.
- Üye Devletler, Tek Pazar'ın bütünlüğüne saygı duymaya, mümkün olduğunca farklı ulusal kurallar koymaktan kaçınmaya ve sorunlara karşı Avrupa düzeyinde çözümler aramaya davet edildi.
- Yeşil Mutabakat ve dijital dönüşümdeki hedeflere tam olarak ulaşılması için Tek Pazar'ın etkin işleyişinin ve uygun kamu politikalarının gerekli olduğunun altı çizildi ve bundan dolayı Tek Pazar'daki eksikliklerin Yeşil Mutabakat ve dijital dönüşüm gündemi ile aynı düzeyde ilgiyi hak ettiği vurgulandı.

Mal ve Hizmetlerin Serbest Dolaşımının Önündeki Engeller

Raporda mal ve hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki başlıca engeller şu şekilde sıralandı:

- Mevzuata ilişkin farklılıklar ve AB hukuku ile çelişen uygulamalar,
- Ağır ve karmaşık idari gereksinimler veya uygulamalar,
- Bölgesel arz kısıtlamaları,
- Aşırı ve haksız idari yükler oluşturan ulusal düzeyde kabul edilen ek teknik şartlar,
- Şeffaflık ve bilgi eksikliği,
- Sınır ötesi e-ticaret için yeterli olmayan kurallar,
- Ticari ve idari uyumsuzlukların zamanında çözülmesindeki zorluklar.

Ayrıca raporda:

- Tek Pazar'daki parçalanmaların/farklılıkların azaltılmasındaki en etkili yolun, işletmeler üzerine ek düzenleyici yükler getirmeden mümkün olduğunca daha fazla uyum arayışına gitmek olduğu vurgulandı.
- Perakende ticaretin önündeki engellerin kaldırılması için daha fazla çaba gösterilmesi ve yeni engellerin tespit edildiği durumlarda derhal harekete geçilmesi çağrısında bulunuldu.

Tek Pazar'daki Sorunların Çözümünde Yapay Zekanın ve Dijitalleşmenin Kullanımı:

- Dijitalleşme ve yapay zekâ gibi ilerlemelerin AB'nin kendi hedeflerine ulaşılması başta olmak üzere, Tek Pazar'ın derinleştirilmesine de katkıda bulunabileceği ve bu tür teknolojilerin doğru kullanılması halinde Tek Pazar'daki engellerin ortadan kaldırılabilmesi vurgulandı.
- AB ve ulusal makamlardaki ilgili otoriteler, resmi ulusal web siteleri için tek bir şablon geliştirmeye yönelik uygun adımları atmaya ve Üye Devletler arasındaki bilgilerin erişiminin iyileştirilmesi için bunları Tek Dijital Geçit (*the Single Digital Gateway*) ile uyumlu hale getirmeye davet edildi.
- Kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesinin ve gelişmiş e-devlet uygulamalarının, bazı tarife dışı engellerin ortadan kaldırılması için gerekli olduğu vurgulandı.
- Komisyona dijital araçların kullanılmasının teşvik edilmesi için, Üye Devletler'e ise kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesi sürecine bağlı kalınması için çağrı yapıldı.
- Üye Devletler'in, Tek Pazar kuralları ve idari prosedürler hakkında kullanıcı merkezli bilgiler sağlayacak olan Tek Dijital Geçit'i KOBİ dostu olacak şekilde hızla uygulamaları için yeterli kaynakları ayırmaları çağrısı yapıldı.
- Birçok SOLVIT merkezinde yeterli personel bulunmadığı, personel için kaynak ve eğitim verebilecek kapasite olmadığı ve dolayısıyla gerekli bilgiden yoksun olduğu vurgulandı.

- SOLVIT'in yasal olarak bağlayıcı kararlar alamayacağını belirtmekle beraber bunun geliştirilip, kullanımında önemli iyileştirmeler yapılabileceğinin altı çizildi.
- Komisyonun ve Üye Devletler'in bilinçlendirme faaliyetlerine rağmen SOLVIT'in hala birçok vatandaş ve işletme tarafından bilinmediği ve SOLVIT'in tanınırlığını artırmak için Komisyon ve Üye Devletler tarafından daha fazla adım atılması gerektiğine dikkat çekildi.

Uygulama ve Uyumluluğun Denetimi:

- Tek Pazar Uygulama Görev Gücü'nün (*the Single Market Enforcement Taskforce-SMET*)¹, bugüne kadar yalnızca sınırlı sonuçlar verdiğine ve SMET'in çalışma yöntemlerinin şeffaflıktan yoksun olduğuna vurgu yapıldı, Komisyon ve Üye Devletle're SMET'in şeffaflığını artırma ve diğer paydaşları toplantılarına dahil etme ve ayrıca SMET'in katılımcı listelerini, gündemlerini ve toplantı tutanaklarını Komisyonun web sitesinde yayımlaması çağrısında bulunuldu ve Komisyonun 2022 yılı sonuna kadar SMET çalışmalarından somut çıktılar alması gerektiğine değinildi.
- Komisyon, tarife dışı engeller hakkında ihlal edilen AB ve ulusal düzenlemelerin en az üç yılda bir listelendiği bir rapor sunmaya çağrıldı.
- Komisyon ve Üye Devletler'e Tek Pazar Puan Tablosu'nun (*the Single Market Scoreboard*)² çıktıları hakkında yüksek düzeyli görüş alışverişi yapmaları çağırısı yapıldı.

COVID-19 Nedeniyle Ortaya Çıkan Engeller:

- Üye Devletlerin ve Komisyonun salgına karşı ilk müdahalelerinin Tek Pazar'ın ihtiyaçlarını dikkate almadığı ve bunun malların, kişilerin ve hizmetlerin serbest dolaşımı üzerinde ciddi etkiler yarattığı hatırlatıldı. Bu noktada COVID-19 krizinden sonuçlar çıkarmak için salgının Tek Pazar üzerindeki etkisinin daha fazla değerlendirilmesinin gerekli olduğu vurgulandı.
- Bazı Üye Devletlerin AB Dijital COVID-19 Sertifikası'na sahip olan kişiler için karantina gibi ek seyahat kısıtlamaları getirdiği ve bu kısıtlamaların özellikle sınır ötesinde çalışan işçiler ve kamyon sürücülerini için külfetli olduğuna dikkat çekildi.
- COVID-19'un gıda üretimi üzerinde yıkıcı bir etkiye yol açtığı; otel, restoran ve *catering* sektörlerini çok fazla etkilediği belirtildi ve COVID-19 önlemlerinin Avrupa anakarasına bağlı olmayan bölgeler de dahil olmak üzere, AB içindeki ürün akışına hanel getirmemesinin sağlanmasının çok önemli olduğu vurgulandı.
- Komisyona ve üye ülkelere salgından alınan derslerin kullanılması ve acil durumlar için ortak bir müdahale sağlamayı ve hizmetlerin, malların ve kişilerin,

¹ Tek Pazar Uygulama Görev Gücü (*the Single Market Enforcement Taskforce- SMET*), Komisyon ve AB ülkelerinin birlikte çalıştığı üst düzey bir forum olarak Mart 2020'de kabul edilmiş olan ve tek pazar kurallarının daha iyi uygulanmasını amaçlayan eylem planı kapsamında kuruldu.

² Tek Pazar Puan Tablosu, tek pazarın performansını ve üye devletlerin buradaki performansını ölçen bir araçtır.

sınır ötesi serbest dolaşımını mümkün olduğunca güvence altına almayı amaçlayan bir müdahale planı geliştirmeleri çağrısında bulunuldu.

- Komisyona gelecekteki krizlerde kullanılmak üzere; kişilerin, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlamak için yasal olarak bağlayıcı yapısal araçlar geliştirmesi çağrısında bulunuldu.
- Mal ve hizmetlerin serbest dolaşımını sınırlayan ulusal tedbirlerin Üye Devletler tarafından hızlıca bildirilmesi gerektiği hatırlatıldı.